

Alternativt budsjett 2020

Handlings- og økonomiplan 2020-2023

- Grøn by og levande bydelar

Innholdsliste:

Side :

SAMANDRAG	2
JUSTERTE HOVUDTAL FOR INNTEKTER OG KOSTNADER	4
OPPSUMMERING ENDRINGAR PÅ DEI ULIKE TENESTEOMRÅDA (TAL I 1000 KR).....	6
OPPSUMMERING ENDRINGAR I INVESTERINGSBUDSJETTET 2020-2023	10
HELSE OG OMSORGSTENESTER.....	11
BARNEHAGE, SKULE OG IDRETT	18
KLIMA, KULTUR OG NÆRING.....	24
SOSIALE TENESTER, BUSTAD OG INKLUDERING.....	29
BYUTVIKLING	30
ADMINISTRASJON OG FELLESTENESTER	33
BYSTYRET SINE ORGAN	35

Samandrag

Målet for Senterpartiet er å skape ein solidarisk fellesskap av frie, sjølvstendige menneske, der rettferd, tryggleik og likeverd er bærande prinsipp. Senterpartiet tek utgangspunkt i nærmiljøa. Vi ynskjer oss ein inkluderande by der folk er trygge og verdsette. Eit slikt bysamfunn som set mjuke verdiar høgt og byggjer på ein berekraftig sameksistens med naturen og miljøet kring oss. Vi vil styrkje arbeidet med førebygging og betre folkehelse. På lengre sikt vil dette spare samfunnet for store kostnader.

Alle bergensarar skal ha like moglegheiter og skal få det same tenestetilbodet, uavhengig av bydel. Senterpartiet vil ha ein styringsstruktur i Bergen som reduserer avstanden mellom dei folkevalde, byråkratiet og folket i Bergen. Vi er glade for at bystyret har vedteke å gjeninnføre ordninga med bydelsstyre.

Førebygging - ei helsereform

Livsstilssjukdomar råkar fleire enn før. Dei råkar hardest hjå dei med låg sosio-økonomisk status. Tiltak må setjast inn for folket som heilskap og ikkje berre overlatast til den einskilde. Skulen må i større grad bli ein førebyggingsarena. Senterpartiet vil skape eit samfunn som fremjar helse i heile folket. I vårt budsjett for Bergen prioriterer vi derfor mellom anna følgjande tiltak

- frukt og grønt i skulen
- støtteordningar for innføring av skulemåltid, gjerne varmt
- forsøk med ein times fysisk aktivitet i skulen kvar dag og opprusting av utearealet ved skulane

Betre eldreomsorg

Talet på eldre vil auke dei komande åra. Det er difor viktig å auke kapasiteten både innanfor heimebasert omsorg og i institusjonane. Vi vil også auke nivået på omsorgsstønad. Vi er glade for at byrådet i økonomiplanen legg opp til å byggje tre nye sjukeheimar.

Vi vil også legge til rette for eit løft for palliativ pleie og ikkje redusere talet på tilsette i omsorgsbustadane for eldre.

Utviklingshemma

Vi støttar bustadløftet og vil sikre eit godt fritidstilbod for dei som bur i bufelleskap. Vi reverserer derfor ein del av midlane som byrådet trekkjer ut av tilbodet til dei som bur i bufelleskap.

Desentralisert barnehagestruktur

Senterpartiet vil ha ein desentralisert barnehagestruktur å leggje nye barnehagar ut i nærmiljøa der folk bur. Vi går lenger enn byrådet og gir rett til plass i eigen bydel. I bydelane Bergenhus og Årstad er vi opne for å vurdere lemping av arealkrava. Dette under føresetnad av at dette er friluftsbarnhagar eller at dei nyttar grøntareal i nærområda på ein aktiv måte.

Kultursatsing

Senterpartiet går inn for å styrkje bibliotektenesta, og auke støtta til lag og organisasjonar. Vi set som mål at Bergen skal få ein av dei fremste kulturskulane i landet.

Miljø

Budsjettet vårt har ein klar miljøprofil. Vår politikk byggjer på ein desentralisert bystruktur som skal leggje til rette for å redusere transportbehovet til og frå arbeid, skule, barnehage og fritidsaktivitetar. Sjølv om vi legg til rette for betre kollektivtransport, er det aller mest effektive ein by med god balanse mellom kvar folk bur og kvar dei har sitt virke.

Vi prioriterer også jordvern sterkt og vil setje strenge krav til bruk av dyrka eller dyrkbar jord. Berre tre prosent av arealet i Noreg kan brukast til å dyrke mat. Bergen har sitt ansvar for å ta vare på det vesle vi har. Å sikre eit lokalt landbruk er ein føresetnad for å kunne tilby innbyggjarane trygg, kortreist mat. Senterpartiet meiner at å verne om matjord må vere det viktigaste omsynet når omdisponering av areal skal gjerast i kommunen.

Opprusting av byromet

Senterpartiet prioriterer satsing i byromet gjennom styrka vedlikehald, auka satsing på byutvikling og meir investering i byareal.

Betre vedlikehald av gang- og sykkelveggar

Senterpartiet vil satse offensivt på å byggje gang- og sykkelveggar i alle bydelar. Ved å prioritere desse midla til gåande og syklande, vil Senterpartiet sikre ei raskare utbygging av sykkelvegnettet. Vedlikehaldet av gang- og sykkelveggar må haldast på minst same nivå som vegnettet elles.

Tru og livssyn- folkekyrkja

Senterpartiet vil sikre den norske folkekyrkja samt gje andre trus- og livssynssamfunna gode og føreseielege rammevilkår. Senterpartiet vil sikre vedlikehaldet av kyrkjebygga i byen. Vi vil også tilretteleggje gravstader og nøytrale seremonirom slik at også medlemmar av andre trus- og livssyn kan bruke desse.

Prioritering av drift framfor byråkrati

Gjennom fleire år har offentleg sektor fått større og større krav til kontroll og rapportering. Dette har teke ressursar som alternativt kunne vore brukt på å få utføre grunnleggande tenester i samfunnet. Senterpartiet meiner ein bør redusere kontrollomfanget og heller ha tillit til dei som gjer jobben. Gjennom dette får vi midlar til fleire lærar og sjukepleiarar i staden for kontroll. Vi vil også redusere kommunens kostnader i administrativ sektor og redusere reiseverksemda til fordel for nettbaserte møte som t.d. videokonferansar og Skype.

Ove Sverre Bjørndal
Gruppeleiar, Senterpartiet

Justerte hovudtal for inntekter og kostnader

Senterpartiet legg til grunn byrådet sitt anslag på skatt og rammetilskot (tal i 1000 kr).

Budsjettår 2020 Beløp i 1000 kroner	Byrådet sitt framlegg	Tilleggs- innstilling I og II	Justert framlegg frå byrådet	Endring	Sp sitt budsjett for 2021
Skatt på formue og inntekt	-9 604 421	-81 311	-9 685 732	-	-9 685 732
Rammetilskot	-6 145 485	50 870	-6 094 615	-	-6 094 615
Eigedomsskatt	-971 303		-971 303	-	-971 303
Generelt statstilskot m.v	-107 252		-107 252	-	-107 252
Inntekter utan om tenesteområda	-16 828 461	-30 441	-16 858 902	-	-16 858 902
Utbytte frå selskap	-357 000	-40 000	-397 000	-	-397 000
Renter	325 977	2 837	328 814	170	328 984
Avdrag og utlån	702 315		702 315	380	702 695
Til disposisjon før avsetningar	-16 157 169	-67 604	-16 224 773	550	-16 224 223
Driftsutgifter tenesteområda	16 195 459	89 020	16 284 479	16 420	16 300 899
Driftsresultat	38 290	21 416	59 706	16 970	76 676
Avsetninger/Bruk av avsetninger	-145 389	-21 416	-166 804	-16 970	-183 774
Driftsinvesteringar	400 000		400 000	-	400 000
Overføring frå særbedrifter	-4 500		-4 500	-	-4 500
Sum disponeringar	250 111	-21 416	228 696	-16 970	211 726

Inndekning ved redusert avsetjing til disposisjonsfond.

Budsjettår 2021 Beløp i 1000 kroner	Byrådet sitt framlegg	Tilleggs- innstilling I og II	Justert framlegg frå byrådet	Endring	Sp sitt budsjett for 2021
Skatt på formue og inntekt	-9 672 516	-63 813	-9 736 329	-	-9 736 329
Rammetilskot	-6 217 187	39 752	-6 177 435	-	-6 177 435
Eigedomsskatt	-971 303		-971 303	-	-971 303
Generelt statstilskot m.v	-334 952		-334 952	-	-334 952
Inntekter utan om tenesteområda	-17 195 958	-24 061	-17 220 019	-	-17 220 019
Utbytte frå selskap	-317 000	-30 000	-347 000	-	-347 000
Renter	352 707	6 539	359 246	710	359 956
Avdrag og utlån	732 634		732 634	1 560	734 194
Til disposisjon før avsetningar	-16 427 617	-47 522	-16 475 139	2 270	-16 472 869
Driftsutgifter tenesteområda	16 233 898	49 969	16 283 867	18 670	16 302 537
Driftsresultat	-193 719	2 447	-191 272	20 940	-170 332
Avsetninger/Bruk av avsetninger	-201 781	-2 447	-204 228	-20 940	-225 168
Driftsinvesteringar	400 000		400 000	-	400 000
Overføring frå særbedrifter	-4 500		-4 500	-	-4 500
Sum disponeringar	193 719	-2 447	191 272	-20 940	170 332

Inndekning ved redusert avsetjing til disposisjonsfond.

Budsjettår 2022 Beløp i 1000 kroner	Byrådet sitt framlegg	Tilleggs- innstilling I og II	Justert framlegg frå byrådet	Endring	Sp sitt budsjett for 2022
Skatt på formue og inntekt	-9 740 610	-46 314	-9 786 924	-	-9 786 924
Rammetilskot	-6 283 761	11 868	-6 271 893	-	-6 271 893
Eigedomsskatt	-971 303		-971 303	-	-971 303
Generelt statstilskot m.v	-282 611		-282 611	-	-282 611
Inntekter utan om tenesteområda	-17 278 284	-34 446	-17 312 730	-	-17 312 730
Utbytte frå selskap	-337 000	-10 000	-347 000	-	-347 000
Renter	375 286	6 539	381 825	1 400	383 225
Avdrag og utlån	767 737		767 737	3 160	770 897
Til disposisjon før avsetningar	-16 472 261	-37 907	-16 510 168	4 560	-16 505 608
Driftsutgifter tenesteområda	16 263 153	59 770	16 322 923	20 670	16 343 593
Driftsresultat	-209 108	21 863	-187 245	25 230	-162 015
Avsetninger/Bruk av avsetninger	-186 392	-21 863	-208 255	-25 230	-233 485
Driftsinvesteringar	400 000		400 000	-	400 000
Overføring frå særbedrifter	-4 500		-4 500	-	-4 500
Sum disponeringar	209 108	-21 863	187 245	-25 230	162 015

Inndekning ved redusert avsetjing til disposisjonsfond.

Budsjettår 2023 Beløp i 1000 kroner	Byrådet sitt framlegg	Tilleggs- innstilling I og II	Justert framlegg frå byrådet	Endring	Sp sitt budsjett for 2023
Skatt på formue og inntekt	-9 808 704	-28 816	-9 837 520	-	-9 837 520
Rammetilskot	-6 350 242	-17 540	-6 367 782	-	-6 367 782
Eigedomsskatt	-971 303		-971 303	-	-971 303
Generelt statstilskot m.v	-267 970		-267 970	-	-267 970
Inntekter utan om tenesteområda	-17 398 219	-46 356	-17 444 575	-	-17 444 575
Utbytte frå selskap	-337 000	-10 000	-347 000	-	-347 000
Renter	401 458	6 539	407 997	2 070	410 067
Avdrag og utlån	801 669		801 669	4 760	806 429
Til disposisjon før avsetningar	-16 532 093	-49 817	-16 581 910	6 830	-16 575 080
Driftsutgifter tenesteområda	16 349 718	10 214	16 359 932	21 670	16 381 602
Driftsresultat	-182 374	-39 603	-221 978	28 500	-193 478
Avsetninger/Bruk av avsetninger	-213 126	39 603	-173 522	-28 500	-202 022
Driftsinvesteringar	400 000		400 000	-	400 000
Overføring frå særbedrifter	-4 500		-4 500	-	-4 500
Sum disponeringar	182 374	39 603	221 977	-28 500	193 477

Inndekning ved redusert avsetjing til disposisjonsfond.

Eigedomsskatt

Vi legg til grunn eit fribeløp på kr 750.000 og 2,8‰ for bustader og fritidseigedomar. For næringseigedomar er satsen sett til 5‰. Eigedomsskatten er lik den byrådet har gjort framlegg om. Senterpartiet legg dette til grunn for heile økonomiplanperioden.

Oppsummering endringer på dei ulike tenesteområda (tal i 1000 kr)

Budsjetår 2020 Tenesteområde	Frå byrådet Tilleggs- Budsjet- innstilling Sum frå framlegg I ar byrådet			Senterpartiet sitt forslag		
				Auke	Nedtrekk	Sum
01A Barnehage	2.422.407	-12.477	2.409.930	50		2.409.980
01B Skule	3.490.472	79.429	3.569.901	3.380		3.573.281
01C Spesialpedagogiske tenester	259.538	-	259.538			259.538
02 Barnevern	669.005	-	669.005			669.005
03A Tenester til eldre	3.259.997	3.858	3.263.855	13.150		3.277.005
03B Tenester til funksjonshemma	182.777	-	182.777	250		183.027
03C Tenester til utviklingshemma	1.317.366	16.450	1.333.816	10.000		1.343.816
03D Psykiske helse	503.364	-700	502.664	2.465		505.129
04A Tenester til rusavhengige og bustadslause	332.338	-	332.338	200		332.538
04B Sosialhjelp og andre sosiale tenester	774.162	-2.000	772.162	200		772.362
04C Introduksjon og tolketenester	150.706	-	150.706			150.706
05A Førebyggjande helsearbeid	250.564	-	250.564	6.500		257.064
05B Behandling og rehabilitering	515.937	7.330	523.267			523.267
06 Overføringer til trussamfunn	197.133	-	197.133	500		197.633
07 Brannvern	212.458	1.470	213.928			213.928
08 Samferdsel	116.182	2.792	118.975			118.975
09 Bustadtiltak	118.683	-	118.683			118.683
10A Offentlege planar, byplanlegging og kulturminnevern	75.959	100	76.059			76.059
10B Private planar og byggjesak	18.001	-	18.001			18.001
10C Naturforvaltning og parkdrift	132.416	-425	131.991	950		132.941
10D Klima og miljø	31.700	200	31.900	2.050		33.950
11A Læringar	31.709	-	31.709			31.709
11B Arbeidsmarknadstiltak	10.951	1.250	12.201	2.000		14.201
12A Kulturtilbod	419.506	2.206	421.712	6.275		427.987
12B Bibliotek	92.135	-	92.135			92.135
13 Idrett	286.704	-	286.704	950		287.654
14 Næring	-41.694	7.382	-34.312			-34.312
15 Bystyret sine organ og administrasjon	72.044	4.592	76.636			76.636
16 Administrasjon og fellesfunksjonar	971.847	-30.965	940.882			940.882
17A Fellestenester	23.892	1.622	25.514			25.514
17B Sivilforsvar og beredskap	3.154	-	3.154			3.154
18A Vatn og avlaup	3.852	-	3.852			3.852
18B Renovasjon	3.141	-	3.141			3.141
20 Interne tenester / fordelte kostnader	10.313	-	10.313			10.313
21 Sentrale budsjettpostar	-723.262	6.905	-716.357		32.500	-748.857
Totalt	16.195.459	89.020	16.284.479	48.920	32.500	16.300.899

Budsjettår 2021 Tenesteområde	Frå byrådet Tilleggs- Budsjett- innstilling Sum frå framlegg l ar byrådet			Senterpartiet sitt forslag		
				Auke	Nedtrekk	Sum
01A Barnehage	2 462 890	-12 477	2 450 413	50		2 450 463
01B Skule	3 447 953	89 429	3 537 382	4 380		3 541 762
01C Spesialpedagogiske tenester	259 538	-	259 538			259 538
02 Barnevern	666 125	-	666 125			666 125
03A Tenester til eldre	3 304 255	3 858	3 308 113	13 150		3 321 263
03B Tenester til funksjonshemma	198 807	-	198 807	250		199 057
03C Tenester til utviklingshemma	1 369 806	17 700	1 387 506	10 000		1 397 506
03D Psykiske helse	507 264	-700	506 564	2 465		509 029
04A Tenester til rusavhengige og bustadslause	332 613	-	332 613	200		332 813
04B Sosialhjelp og andre sosiale tenester	766 062	-2 000	764 062	200		764 262
04C Introduksjon og tolketenester	148 816	-	148 816			148 816
05A Førebyggjande helsearbeid	246 158	-	246 158	6 500		252 658
05B Behandling og rehabilitering	515 977	7 330	523 307			523 307
06 Overføringar til trussamfunn	199 133	-	199 133	500		199 633
07 Brannvern	211 810	540	212 350			212 350
08 Samferdsel	110 332	3 300	113 632			113 632
09 Bustadtiltak	120 034	-	120 034			120 034
10A Offentlege planar, byplanlegging og kulturminnevern	72 959	100	73 059			73 059
10B Private planar og byggjesak	18 001	-	18 001			18 001
10C Naturforvaltning og parkdrift	130 021	335	130 356	950		131 306
10D Klima og miljø	31 700	-100	31 600	50		31 650
11A Lærlingar	31 709	-	31 709			31 709
11B Arbeidsmarknadstiltak	10 951	-	10 951	2 000		12 951
12A Kulturtilbod	430 305	906	431 211	5 275		436 486
12B Bibliotek	92 485	-	92 485			92 485
13 Idrett	291 426	-	291 426	200		291 626
14 Næring	-42 544	1 782	-40 762			-40 762
15 Bystyret sine organ og administrasjon	85 954	4 592	90 546			90 546
16 Administrasjon og fellesfunksjonar	914 481	-53 275	861 206			861 206
17A Fellestenester	23 369	1 622	24 991			24 991
17B Sivilforsvar og beredskap	3 154	-	3 154			3 154
18A Vatn og avlaup	3 852	-	3 852			3 852
18B Renovasjon	3 141	-	3 141			3 141
20 Interne tenester / fordelte kostnader	10 313	-	10 313			10 313
21 Sentrale budsjettpostar	-744 954	-12 973	-757 926		27 500	-785 426
Totalt	16 233 898	49 969	16 283 867	46 170	27 500	16 302 537

Budsjettår 2022 Tenesteområde	Frå byrådet Tilleggs- Budsjett- innstilling Sum frå framlegg l ar byrådet			Senterpartiet sitt forslag		
				Auke	Nedtrekk	Sum
01A Barnehage	2 457 527	-12 477	2 445 050	50		2 445 100
01B Skule	3 447 620	89 429	3 537 049	5 380		3 542 429
01C Spesialpedagogiske tenester	259 538	-	259 538			259 538
02 Barnevern	669 545	-	669 545			669 545
03A Tenester til eldre	3 336 140	3 858	3 339 998	14 150		3 354 148
03B Tenester til funksjonshemma	199 677	-	199 677	250		199 927
03C Tenester til utviklingshemma	1 395 106	17 700	1 412 806	10 000		1 422 806
03D Psykiske helse	501 464	-700	500 764	2 465		503 229
04A Tenester til rusavhengige og bustadslause	342 633	-	342 633	200		342 833
04B Sosialhjelp og andre sosiale tenester	741 062	-2 000	739 062	200		739 262
04C Introduksjon og tolketenester	176 169	-	176 169			176 169
05A Førebyggjande helsearbeid	242 738	-	242 738	6 500		249 238
05B Behandling og rehabilitering	516 617	7 330	523 947			523 947
06 Overføringar til trussamfunn	200 133	-	200 133	500		200 633
07 Brannvern	211 810	-	211 810			211 810
08 Samferdsel	110 337	3 300	113 637			113 637
09 Bustadtiltak	120 533	-	120 533			120 533
10A Offentlege planar, byplanlegging og kulturminnevern	72 959	100	73 059			73 059
10B Private planar og byggjesak	18 001	-	18 001			18 001
10C Naturforvaltning og parkdrift	129 839	315	130 154	950		131 104
10D Klima og miljø	31 700	700	32 400	50		32 450
11A Læringar	31 709	-	31 709			31 709
11B Arbeidsmarknadstiltak	10 951	-	10 951	2 000		12 951
12A Kulturtilbod	430 593	906	431 499	5 275		436 774
12B Bibliotek	92 485	-	92 485			92 485
13 Idrett	291 198	-	291 198	200		291 398
14 Næring	-42 544	1 782	-40 762			-40 762
15 Bystyret sine organ og administrasjon	72 044	4 592	76 636			76 636
16 Administrasjon og fellesfunksjonar	908 381	-53 775	854 606			854 606
17A Fellestenester	23 095	1 622	24 717			24 717
17B Sivilforsvar og beredskap	3 154	-	3 154			3 154
18A Vatn og avlaup	3 852	-	3 852			3 852
18B Renovasjon	3 181	-	3 181			3 181
20 Interne tenester / fordelte kostnader	10 313	-	10 313			10 313
21 Sentrale budsjettpostar	-756 408	-2 912	-759 320		27 500	-786 820
Totalt	16 263 153	59 770	16 322 923	48 170	27 500	16 343 593

Budsjetttår 2023 Tenesteområde	Frå byrådet Tilleggs- Budsjett- innstilling Sum frå framlegg I ar byrådet			Senterpartiet sitt forslag		
				Auke	Nedtrekk	Sum
01A Barnehage	2 458 015	-12 477	2 445 538	50		2 445 588
01B Skule	3 447 603	89 429	3 537 032	6 380		3 543 412
01C Spesialpedagogiske tenester	259 538	-	259 538			259 538
02 Barnevern	669 545	-	669 545			669 545
03A Tenester til eldre	3 413 820	3 858	3 417 678	14 150		3 431 828
03B Tenester til funksjonshemma	204 047	-	204 047	250		204 297
03C Tenester til utviklingshemma	1 432 006	17 700	1 449 706	10 000		1 459 706
03D Psykiske helse	497 714	-700	497 014	2 465		499 479
04A Tenester til rusavhengige og bustadslause	342 433	-	342 433	200		342 633
04B Sosialhjelp og andre sosiale tenester	729 062	-2 000	727 062	200		727 262
04C Introduksjon og tolketenester	169 169	-	169 169			169 169
05A Førebyggjande helsearbeid	242 738	-	242 738	6 500		249 238
05B Behandling og rehabilitering	517 327	7 330	524 657			524 657
06 Overføringar til trussamfunn	201 133	-	201 133	500		201 633
07 Brannvern	211 810	-	211 810			211 810
08 Samferdsel	110 342	3 300	113 642			113 642
09 Bustadtiltak	121 994	-	121 994			121 994
10A Offentlege planar, byplanlegging og kulturminnevern	72 959	100	73 059			73 059
10B Private planar og byggjesak	18 001	-	18 001			18 001
10C Naturforvaltning og parkdrift	129 839	75	129 914	950		130 864
10D Klima og miljø	31 700	-100	31 600	50		31 650
11A Lærlingar	31 709	-	31 709			31 709
11B Arbeidsmarknadstiltak	10 951	-	10 951	2 000		12 951
12A Kulturtilbod	431 478	906	432 384	5 275		437 659
12B Bibliotek	92 485	-	92 485			92 485
13 Idrett	291 948	-	291 948	200		292 148
14 Næring	-42 544	1 782	-40 762			-40 762
15 Bystyret sine organ og administrasjon	85 954	4 592	90 546			90 546
16 Administrasjon og fellesfunksjonar	902 881	-53 775	849 106			849 106
17A Fellestenester	23 048	1 622	24 670			24 670
17B Sivilforsvar og beredskap	3 154	-	3 154			3 154
18A Vatn og avlaup	3 852	-	3 852			3 852
18B Renovasjon	3 181	-	3 181			3 181
20 Interne tenester / fordelte kostnader	10 313	-	10 313			10 313
21 Sentrale budsjettpostar	-779 488	-51 429	-830 917		27 500	-858 417
Totalt	16 349 718	10 214	16 359 932	49 170	27 500	16 381 602

Oppsummering endringer i investeringsbudsjettet 2020-2023

(viser endringer i høve til byrådet sitt framlegg) Tal i millionar.

Tenesteområde	2020	2021	2022	2023	Sum
8 Opprustning av utearealet ved skular	1,90	2,00	2,00	2,00	7,90
8 Diverse prosjekt til skulevegar m.v.	6,00	10,00	10,00	10,00	36,00
10C Opprusting av turvegnettet	3,00	4,00	4,00	4,00	15,00
10D Tilbakeføring av elver med fisk	3,00	4,00	4,00	4,00	15,00
13 Utbygging av nærmiljøanlegg for idrett	5,00	20,00	20,00	20,00	65,00
Netto endra finansieringsbehov	18,90	40,00	40,00	40,00	138,90

Finansiering	2020	2021	2022	2023	Sum
Område:					
Saldert med mindre(+)/meir(-) låneopptak *)	18,9	40,0	40,0	40,0	138,9
Sum	18,9	40,0	40,0	40,0	138,9

Lån er planlagt finansiert med serielån over 25 år og 1,85%¹ rente. I snitt tatt opp midt i året.

¹ Gjennomsnittleg rente per 31.08.19 Jfr Tertialrapport nr 2-19

Helse og omsorgstenester

Senterpartiet set klare kvalitetsmål på omsorgstenestene. Alle har krav på rett hjelp til rett tid, og i størst mogleg grad av fast pleiepersonale. Vi vil styrkje dei tilsette sin kompetanse og tilsette fleire i heiltidsstillingar. Senterpartiet har derfor i mange år vore opptatt av å etablere eit kommunalt vikarselskap. Vi er glad for at dette også er byrådet sin politikk.

Betre eldreomsorg – kvalitet i alle ledd

Talet på eldre i Bergen vil auke dei komande åra. Senterpartiet er opptatt av at all eldreomsorg skal vere prega av respekt for brukarane og vere forma slik at ho hegnar om verdigheita til dei eldre. Vi vil derfor viktig å auke kapasiteten, både innanfor heimebasert omsorg og i sjukeheimane. Parallelt med kapasitetsveksten er det avgjerande å betre kvaliteten på omsorgstenestene. Det må difor prioriterast å satse sterkare på rekruttering av høgt kvalifiserte tilsette i eldreomsorga, samt kompetanseheving av dagens tilsette, også leiarar.

Senterpartiet vil styrkje både lege- og pleiefaktoren ved sjukeheimane for å betre kvaliteten på tenestene. Fleire spesialiserte sjukeheimar med god grunnbemanning vil hindre unødvendige sjukehusinnleggingar og auke kvaliteten på tenestene.

Senterpartiet ser på førebyggjande helsearbeid som viktig på alle område, og det blir gjort mykje bra i Bergen kommune. Både i heimetenesta, dagsentertenesta og på sjukeheimane blir det gjort mykje for å for å motarbeide einsemd, fall, og etablering av kvardagsrehabilitering viser gode resultat og må satsast på vidare.

Samhandling

Senterpartiet vil jobbe vidare for å betre samhandlinga mellom sjukehusa og kommunehelsetenesta. Vi vil at pasientar og pårørande skal oppleve overgangen mellom sjukehus, heim og kommunale institusjonar best mogleg. Vi vil ha eit sterkare samarbeid mellom etatane der ein sikrar god kvalitet. Utskriving frå sjukehusa krev at det er eigna plass på institusjon hjå kommunen. Om dette manglar meiner at det er betre at pasienten blir liggande nokre dagar på overtid på sjukehuset enn at denne eller andre pasientar som treng plass ikkje får det.

Senterpartiet meiner samhandlinga mellom spesialisthelsetenesta og kommunehelsetenesta må byggjast ut gjennom gode avtalar som sikrar innbyggjarane naudsynt helsehjelp. Den positive utviklinga med oppnemning av kontaktsjukepleiarar må halde fram.

Dei tilsette

Kommunen må bidra til å styrke helsefagarbeidarane sin status, t.d. med å tilretteleggje for at alle som ynskjer det får tilbod heiltidsstilling. Heiltidsstilling vil også bidra til å gi dei ein pensjon å leve av.

Den som treng det, skal få tilbod om plass

Vi ynskjer også eit tilbod til dei som av ulike grunnar ikkje ynskjer å bu heime, og i staden ynskjer eit utvida omsorgstilbod og fellesskap med andre eldre.

Matglede

Mattilbodet som kommunen gjev, både på institusjonane, på dagtilbodet og det som blir levert heim må sikrast god kvalitet. Vårt mål er at institusjonane skal ha eige kjøkken og maten som blir servert er nylaga. På kort sikt kan likevel mykje gjerast for å gjere mattilbodet som finns i dag betre. Vi vil derfor gjere ein innsats på å sikre rett oppvarming/tillaging, merking og attraktiv servering/presentasjon av maten.

Det vert fleire eldre

Bergen og resten av Noreg står framfor tid der vi får ei aukande gruppe eldre som treng omsorg. Ved sidan av utbygging av fleire sjukeheimar, er det viktig å leggje til rette for at dei som ynskjer og kan ta vare på sine eldre heime, blir sett i stand til dette. Senterpartiet vil difor styrkje ordninga med omsorgsstønad. Dette vil redusere presset på sjukeheimane. Tildelinga av omsorgsstønad varierer mellom bydelane. Senterpartiet meiner at bustaden ikkje skal ha noko å seie for om ein får innvilga omsorgsstønad eller nivået på denne.

Sjølvs kunne velje bydel

Senterpartiet meiner det må vere høve for pasientane til å sjølv velje i kva for ein bydel ein ynskjer sjukeheims plass. Særleg vil dette vere viktig dersom ein har pårørande i ein annan bydel enn der pasienten sjølv bur.

Velferdsteknologi

Kommunen har satsa breitt på velferdsteknologi på mange felt, og dette skapar både tryggleik for pasientar og har effektivisert heimenestene. Denne teknologien må likevel ikkje erstatte tilbodet om menneskeleg kontakt for hjelpetrengande personar.

Kultur

Forsking og utvikling innan teknologiske tilbod for pleietrengande har gjeve heilt nye moglegheiter også innan musikk og kultur. I tillegg til å satse på den Kulturelle Spaserstokken vil Senterpartiet at kommunen skal teste ut nye tilbod innan musikkterapi.

Nye sjukeheimar

Under føresetnad av at dei tre nye sjukeheimane byrådet planlegg i økonomiplanen blir gjennomført slik byrådet foreslår, har vi ikkje nye forslag i denne perioden. Planlegginga av vidare utbygging må halde fram. Alle nye sjukeheimar må planleggast med eige kjøkken.

Palliativ pleie

Alle pasientgrupper med behov for palliativ pleie, skal få eit godt tilbod i Bergen. Pasientar og deira familie skal i livets siste fase sikrast ei oppleving av livskvalitet og verdigheit, anten ein bur på institusjon eller får tilbod i eigen heim. Bergen kommune bør styrke samarbeidet med Sunniva som er regionalt kompetansesenter og også har presteteneste ved Haraldsplass Diakonale sykehus og Bergen Røde Kors, palliativ avdeling. Dei har tverrfaglege team som følger pasienten når han/ho bur heime i tett samarbeid med fastlege og heimesjukepleia og med høve til innlegging på sengepost ved behov.

Nærhelsetenesta

Dei lokale helsestasjonane og skulehelsetenesta er viktige i det førebyggjande helsearbeidet, m.a. mot det aukande fråværet og fråfallet i skulen, spesielt for gutar. Senterpartiet vil styrke deira arbeid. Helsestasjon for ungdom må

sikrast midlar i alle bydelar. Etableringa av dei nye Barne- og familiehjelpssentrene i bydelane er også eit viktig skritt i rett retning av å ta utfordringane til born og unge på alvor.

Tilbod om dagsenter

Dagsentera i Bergen gir eit godt tilbod som fleire bør få. I tillegg til at mange set pris på det, både eldre og psykisk utviklingshemma er det det med på å redusere behovet for heimetenestester, for avlastingsplassar og for å avlaste pårørande i heimen.

Styrke det psykiske helsearbeidet

Senterpartiet vil styrkje primærhelsetenesta for psykisk sjuke. Dette for å auke tilgjenge, minske ventelistene og førebyggje. Samhandlinga mellom kommunehelsetenesta og spesialisthelsetenesta må bli betre. Tilbodet, både for dei med lettare lidningar og dei med meir samansette diagnosar, må bli betre.

Fontenehuset er ein integrert del av kommunen sitt tilbod til menneske med psykiske lidningar og inkludert i kommunen sin plan for psykisk helse- og rusomsorg. Fontenehuset er et lågterskeltilbod, og fyller ei hol tiltakskjeda mellom kommunen, spesialisthelsetenesta og NAV. Gir oppfølging på alle område i livet og følger det enkelte mennesket i forhold til arbeid, bustad, fritid. Fontenehuset forbyggjer reinnleggingar, sjølvskade og tilbakefall til uføretrygd. Ved å auke budsjettet mister ikkje Fontenehuset 2 stillingar: Arbeids- og studiekonsulent som de siste 6 månadar har følgt 8 unge ut i arbeid, og prosjektleiar for ungdomsgruppa som har 115 deltakarar.

«Inn på tunet» - Grøn omsorg

«Inn på tunet» tilbyr tilrettelagde tenester på gardsbruk retta mot mange sektorar. Ein tilbyr tiltak innanfor skule, psykisk helse, demens, arbeidstrening, integrering av innvandrarar og flyktningar, rus- og kriminalomsorg. Det tverretatlege samarbeidet dei offentlege etatane i mellom og deira samarbeid med tilbydarane må styrkast.

Svangerskaps- og barselomsorg

Svangerskaps- og barselomsorga er ei viktig kommunal oppgåve. Ettersom liggetida stadig blir kortare på Kvinneklinikken er det viktig at kommunen tilbyr eit trygt tilbod. Ein må oppretthalde og betre dekninga av helsesyster i alle bydelar. Bergen kommune skal i 2021 overta fleire oppgåver på dette området og må førebu seg godt på dette.

Rådgivingskontor for høyrselshemma

Rådgivingskontor for høyrselshemma og døvblinde er ei byomfattande teneste. Målgruppa er svært sårbar og spesielt dersom de har tilleggsvanskar. Rådgivingstenesta hjelper brukarane på alle livsområde utifrå den enkelte sin situasjon i samarbeid med hjelpeapparatet. Det er tunge saker, auka i oppgåver og talet på brukarar frå andre kulturar. Senterpartiet foreslår derfor å auke kontoret med ei stilling.

Forslag til nye eller endra mål til driftsbudsjett/ økonomiplanen sin driftsdel					
TT. omr	Verbal skildring av mål	Målemetode /-indikator	Talfesting av mål for budsjettåret (2020)	Talfesting av mål innan utgangen av økonomi-planperioden (2023)	Votering
03A	Kvaliteten på tilbodet til pasientane i heimetenestene skal bli betre	Brukarundersøkingar hos pasient/ pårørande	60%	65%	Fremja av: Sp Støtta av:
03A	Meir av maten som vert servert på dei kommunale institusjonane skal vere kortreist	Innkjøps- og logistikk statistikk.	Kartlegging	Forbetring på 20 % poeng.	Fremja av: Sp Støtta av:

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomi-plan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndeckning	
03A	2020 2021 2022 2023	Styrkje det grøne omsorgsarbeidet med utviding av ordninga «Inn –på tunet».	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000			
03A	2020 2021 2022 2023	Auke nivået på omsorgsstønaden frå 1. juli 2020 for å verdsetje dei som tek ut omsorgsstønad, og samtidig stimulere til at fleire tek ut omsorgsstønad	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000			
03A	2020 2021 2022 2023	Oppfølging av handlingsplan "Maten servert - handlingsplan for mat, måltider og ernæringsarbeid i pleie- og omsorgstjenesten 2018-2023" - auka midlar	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000			
03A	2020 2021 2022 2023	Ikkje redusere talet på tilsette i omsorgsbustadene for eldre.	+ 6.000.000 + 6.000.000 + 6.000.000 + 6.000.000			

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenestekområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
03A	2020 2021 2022 2023	Auka satsing på musikkterapi	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
03A	2020 2021 2022 2023	Ikkje avvike varmmatproduksjon ved sjukeheimane Kolstihagen og Lyngbøtunet	+ 3.400.000 + 3.400.000 + 3.400.000 + 3.400.000			
03A	2020 2021 2022 2023	Utvida tal på ungdomar med sommarjobb på sjukeheimane, 20 nye stillingar.	+ 250.000 + 250.000 + 250.000 + 250.000			
03C	2020 2021 2022 2023	Redusere byrådets kutt i fritidsaktivitetar bufellesskap.	+ 10.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000			
03B	2020 2021 2022 2023	Etablere ordning med sommarjobb for unge med funksjonsnedsetjing	+ 250.000 + 250.000 + 250.000 + 250.000			
03D/ 23473	2020 2021 2022 2023	Fontenehuset – auka driftsstønad	+ 1.300.000 + 1.300.000 + 1.300.000 + 1.300.000			
03D/ 23473	2020 2021 2022 2023	Psykiatralliansen – auka driftsstønad	+ 300.000 + 300.000 + 300.000 + 300.000			
03D/ 23473	2020 2021 2022 2023	ROS (Rådgivning om spiseforstyrrelser) – auka driftsstønad	+ 565.000 + 565.000 + 565.000 + 565.000			
03D/ 23473	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Albatrossen ettervernssenter	+ 300.000 + 300.000 + 300.000 + 300.000			

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
05A	2020 2021 2022 2023	Styrke rådgivingskontoret for syns- og høyrselshemma, med ein synspedagog og ein psykolog.	+ 1.500.000 + 1.500.000 + 1.500.000 + 1.500.000			
05A	2020 2021 2022 2023	Styrke fysioterapiteneste med to heile stillingar som koordinator	+ 1.500.000 + 1.500.000 + 1.500.000 + 1.500.000			
05A	2020 2021 2022 2023	Styrke kontoret rådgivingskontoret for syns- og høyrselshemma for å betre tilbodet til døvblinde og høyrselshemma – auke talet på døvetolkar	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
05A	2020 2021 2022 2023	Tilsette ein kreftkoordinator til	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000			
05A	2020 2021 2022 2023	Styrke tenesta Helsestasjon for ungdom	+ 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000			

Merknad - omsorgsstønad

Bergen og resten av Noreg står framfor ei tid der vi får ei aukande gruppe eldre som treng omsorg. Ved sidan av utbygging av fleire sjukeheimar, er det viktig å leggje til rette for at dei som ynskjer og kan ta vare på sine eldre heime, blir sett i stand til dette. Dette vil også redusere presset på sjukeheimane. Bystyret vil difor styrkje ordninga med omsorgsstønad

Merknad – jordmødrer

Bystyret vil også styrkje den kommunale jordmørtene.

Merknad - psykisk helse

Bystyret vil styrkje primærttilbodet for psykisk sjuke. Særleg vil vi prioritere rekrutteringa av fleire støttekontaktar og treningskontaktar.

Merknad – Inn på tunet

Bystyret meiner at det tverretatlege samarbeidet dei offentlege etatane i mellom og deira samarbeid med tilbydarane må styrkast. «Inn på tunet» tilbyr tilrettelagde tenester på gardsbruk retta mot mange sektorar. Ein tilbyr tiltak innanfor skule, psykisk helse, demens, arbeidstrening, integrering av innvandrarar og flyktningar, rus- og kriminalomsorg.

Merknad – «reservesjukeheim»

Bystyret ber byrådet om at den reservesjukeheimen som er tenkt ferdig i 2026 blir plassert i Laksevåg bydel. Etter perioden som reservesjukeheim bør den bli permanent sjukeheim.

Merknad – psykisk helse

Bystyret ber byrådet styrke feltet psykisk - helse i trå med føringane i Plan for psykisk helse 2016-2020.

Merknad – høyrselshemma og døvblinde

Bystyret ber byrådet styrke tenestetilbodet for høyrselshemma og døvblinde

Merknad – palliativ pleie

Bystyret ber Byrådet sikre vidareutvikling av samarbeidet mellom kommunen og kompetanseteama på Sunniva og Røde kors.

Merknad - musikkterapi

Auka bruk av musikkterapi i omsorg av pleietrengande. Både gjennom Kulturell Spaserstokk, kompetanseheving av personale og utprøving av teknologiske hjelpemiddel.

Merknad – endring av fritidsaktivitetar i bufellesskap

Endringa av fritidsaktivitetar i bufellesskap skal evaluerast etter eit år. Dersom dette gir uheldige effektar skal opplegget justerast.

Barnehage, skule og idrett

Senterpartiet ser på familien som den grunnleggjande sosiale eininga i samfunnet, og behovet for omsorg, tryggleik, ro og nærleik er det normalt familien som skal gje. Den moderne kvardagen legg eit sterkt tidspress på barn og unge. Skal barnehage, skule og SFO kombinerast med eit aktivt liv på fritida, blir tida i heimen avgrensa. Difor er det avgjerande at vi byggjer bysamfunn som gjer livet enklare for innbyggjarane. Senterpartiet meiner at ein sterk fellesskule er viktig. I eit stadig meir mangfaldig samfunn er gode, felles møtearenaer viktig, og barneskulen er kanskje den viktigaste møteplassen. Trivsel og tryggleik er grunnleggjande føresetnader for læring. Målet er at alle elevar skal trivast i skulen slik at dei kan utnytte potensialet sitt for læring og utvikling.

Nærskulen skal ha ein sentral plass i dette arbeidet. Arbeidet mot mobbing må ha høg prioritet på alle nivå i skulen. Eit betre samarbeid mellom skule og heim kan vere med på å bidra til dette.

Styrking av barnehagen

Barnehagane skal byggje på ein grunnleggjande respekt for eigenverdien i barndommen, men også medverke til ein meningsfull oppvekst. Dette må gjelde uavhengig av funksjonsnivået til barnet, kvar barnet bur, og kva bakgrunn barnet har sosialt, kulturelt og etnisk. Senterpartiet meiner læring i barnehagen må skje på barna sine vilkår og først og fremst gjennom lek.

Barnehagen er ein viktig arena for tidleg innsats for utsette born. Senterpartiet styrke støttetenesta for barnehagane for å hjelpe born med særskilte behov etter § 19G, tilretteleggingsressursar for born med funksjonsnedsetting som treng å bygge ned barrierar for å ha fullt utbytte av barnehagane.

Gode nærbarnehagar

Senterpartiet vil at barn i størst mogleg grad skal ha eit barnehagetilbod i nærleiken av der dei bur. Barnehagane skal kunne gjere nytte av ressursane til skular, kulturinstitusjonar og aldersinstitusjonar i nærmiljøet. Bergen har i dag både private og kommunale barnehagar. Dette ynskjer Senterpartiet at skal vidareførast, men ynskjer at satsinga skal vere på små og mellomstore barnehagar. Alle barnehagar skal ha godkjent inneklima.

Personale

Vi vil sikre kvaliteten i barnehagen ved at det er tilstrekkeleg pedagogisk personale i høve til norm. Sidan det er full barnehagedekning i Bergen, er det svært mange barn i alderen 1 til 3 år i barnehagane. Vi ynskjer sterkare fokus på dei minste i barnehagen og vil sørge for at det i kvar barnehage er pedagogar med spesialkompetanse på desse gruppene. Kommunen må ta ansvaret sitt som arbeidsgjevar alvorleg, og syte for systematisk arbeid for å senke sjukefråværet og arbeide for gode arbeidsmiljø.

Utbytte

Senterpartiet meiner at midlar som er løyvde til barnehagedrift, skal gå til dette og ikkje bli utbytte hos private eigarar. Vi vil styrke det økonomiske tilsynet med dei kommersielle private barnehagane for å hindre misbruk av offentlege midlar.

Styrking av skulen

Senterpartiet vil føre ein føreseieleg skulepolitikk der foreldre, elevar og skulepersonell ikkje skal måtte leve med utryggleik kring skulens eksistens. Vi vil at kommunen sin skulebruksplan skal følgjast i heile perioden den er vedteken

for. Skulenedleggingar som ikkje er heimla i planen, skal det i prinsippet ikkje kunne gjerast vedtak om. Senterpartiet aksepterer ikkje nedlegging av skular utan at dette er eit ynskje frå skulekrinsen sjølv. Vi meiner at mange skular av moderat storleik vil gje Bergen ein betre og meir fleksibel infrastruktur. Vi ynskjer ei evaluering av fordelinga av budsjettet til den einskilde skule. Frå mindre skular blir det meldt at dei kjem dårlegare ut i høve til større skular.

Rådgivingstenesta

Vi vil styrkje rådgivingstenesta for å hindre feilval, og for å lette overgang mellom skulenivåa. Venteleg vil dette redusere fråfall. Dagens krav til dokumentasjon og rapportering frå lærarane er omfattande, og må reduserast slik at lærarane får bruke meir av arbeidstida si til undervisning.

Skulebibliotek

Vi vil også styrkje skulebiblioteka og vidareutvikle samarbeidet med dei offentlege biblioteka i bydelane. Skulebiblioteka skal også ha eit breiare utval på begge målformer, slik at alle elevane også kan få eit godt tilbod av bøker på sidemålet sitt.

Satsing på praktiske fag

Vi vil også leggje til rette for fleire praktiske valfag i bergensskulen, medrekna musikk, handverk og estetiske fag. Vi meiner det også bør stillast krav til at dei som underviser i fag som musikk har kompetanse i faget. Vi legger inn en pott til kompetanseheving i musikk.

Parsellhagar

Gjennom budsjettforliket med byrådspartia om 2018 og 2019 budsjettet fekk vi på plass ei ordning med parsellhage i skulen. Senterpartiet ønskjer å vidareføre ordninga for 2020 og set av 100.000 til dette. Vi opnar også for at barnehagar kan søkje på ordninga.

Skulefrukost

Senterpartiet vil slik ungdommens bystyre ber om innføre to dagar med skulefrukost på ungdomsskulane i Bergen. Vi set av midlar til å starte opp med dette forsøk med dette i 2020 på enkelte skular og vil gradvis utvide dette til fleire.

Fysisk aktivitet

Prosjektet «Fysisk aktivitet i skolen» må utvidast til fleire skular. Dette skal delvis integrerast i annan undervisning og ikkje føre til lenger skuledag. Senterpartiet er glad for at ein no har fått gjennomslag for dette på Stortinget og at regjeringa skal levere ei sak om gjennomføring av ein times fysisk aktivitet i skulen kvar dag.

Kommunalt utstyrslder

Senterpartiet er glad for at byrådet har auka løyvinga til kommunalt utstyrslder (sports- og friluftsutstyr). Idrettsservice organiserer utlån av utstyr frå eige lager kor skular, idrettslag og andre ikkje-kommersielle lag kan låne utstyr i kortare periodar. Vi ynskjer å styrke dette ytterlegare og aukar løyvinga ytterlegare for å sikre fornying av utslite utstyr.

Næridrett

Det er viktig å stimulere arbeidet med idrett og fysiske aktivitetar. Senterpartiet ynskjer ulike typar idrettsanlegg som stimulerer bergensarar i alle aldrar til ein sunn og aktiv kvardag. Det er naturleg å sjå skulestruktur og idrettsanlegg i

samanheng. Alle bør ha høve til å utøve idrett og vere i aktivitet ut frå sine egne interesser og ambisjonar. Difor er viktig at det også blir lagt godt til rette for den uorganiserte idretten.

Vi ynskjer godt tilgjenge og lågast mogleg eigenbetaling. Senterpartiet vil at kommunale idrettsanlegg skal vere gratis for frivillige lag og organisasjonar å bruke.

Forslag til nye eller endra mål til driftsbudsjett/ økonomiplanen sin driftsdel					
TT. omr	Verbal skildring av mål	Målemetode /-indikator	Talfesting av mål for budsjettåret (2020)	Talfesting av mål innan utgangen av økonomi-planperioden (2023)	Votering
01B	Etablering av parselhagar ved grunnskulane	Talet på skular med parselhagar	40	50	Fremja av: Sp Støtta av:

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
01B	2020 2021 2022 2023	Tiltretteleggje for fleire praktiske valfag i bergensskulen, herunder handverk og estetiske fag.	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
01B	2020 2021 2022 2023	Forsøk med 1 times fysisk aktivitet pr. dag i skulen, utvalde skular etter søknad	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
01B	2020 2021 2022 2023	Skulefrukost to gonger i veka på ungdomsskular. Forsøk på nokre skular i 2020, deretter gradvis utviding	+ 2.000.000 +3.000.000 + 4.000.000 + 5.000.000		Kostnader utover dette blir dekkja gjennom foreldre-betaling	
01A/ 01B	2020 2021 2022 2023	Søkbar pott for skular og barnehagar som ynskjer å etablere parselhage	+ 100.000 + 100.000 + 100.000 + 100.000	.		

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
01B	2020 2021 2022 2023	Kurs for 100 lærarar symjeundervisning	+ 80.000 + 80.000 + 80.000 + 80.000			
01B	2020 2021 2022 2023	Kompetanseheving for lærar som underviser i musikk	+ 250.000 + 250.000 + 250.000 + 250.000			
13	2020 2021 2022 2023	Ytterlegare auke i midlane til kommunal utstyrslder for idrett.	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			
13	2020 2021 2022 2023	Støtte til Idrettscampus Bergen	+ 750.000			

Fysisk aktivitet/Uteareal ved skulane

Senterpartiet ser på fysisk aktivitet som viktig. Grunnlaget for gode vanar med fysisk aktivitet vert lagt i ung alder, og er ein viktig del av det førebyggjande helsearbeidet. Forsking viser også at elevar med eit tilbod om fysisk aktivitet får betre resultat i skulen. Vi ønskjer difor å auke løyvingane til opprusting av uteområde i skulen, utover det byrådet har foreslått, med til saman 7,9 millionar i fireårsperioden. Det må også byggjast fleire nærmiljøanlegg for idrett. Fleire skular og idrettsanlegg bør vere opne på kveldstid, for å kunne gje tilbod til born/unge som ikkje driv organisert idrett.

Talforslag til investeringsbudsjett/ økonomiplanens investeringsdel					
TT. omr	Gjeld år/ periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/ prosjekt eller budsjettpost	Endringar i budsjettpost/ Nytt budsjettpost	Ev. forslag til inndekning	Votering
1B	2020 2021 2022 2023	Opprusting av utearealet ved skular. Av dette skal 150.000 øyremerkast til Nygårdslie skole.	+ 1.900.000 + 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000		Fremja av: Sp Støtta av:

Talforslag til investeringsbudsjett/ økonomiplanens investeringsdel					
TT. omr	Gjeld år/ periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/ prosjekt eller budsjettpost	Endringar i budsjettpost/ Nytt budsjettpost	Ev. forslag til inndekning	Votering
13	2020 2021 2022 2023	Utbygging av nærmiljøanlegg for idrett. I perioden skal svømmehall og fleirbrukshall på Laksevåg utgreiast.	+ 5.000.000 + 20.000.000 + 20.000.000 + 20.000.000		Fremja av: Sp Støtta av:

Merknad – skulebiblioteka

Bystyret vil styrkje skulebiblioteka og vidareutvikle samarbeidet med dei offentlege biblioteka i bydelane. Skulebiblioteka skal også ha eit breiare utval av bøker på begge målformer, slik at alle elevar kan få eit betre tilbod av bøker på sidemålet sitt.

Merknad – valfag

Bystyret vil leggje til rette for fleire praktiske valfag i bergensskulen.

Merknad - fordeling av budsjettmidlar til skulane

Bystyret ber byrådet om ei evaluering av tildelinga av midlar til skulane og dette sikrar at elevane ved mindre skular får eit like godt tilbod som dei ved større skular.

Merknad - nærmiljøanlegg for idrett

Bystyret meiner det må byggjast fleire nærmiljøanlegg for idrett.

Merknad – tilrettelegging for born med funksjonsnedsetting

Bystyret vil auke løyvinga til å tilrettelegging etter §19G for born i barnehagar med funksjonsnedsetting.

Merknad – utbytte

Bystyret vil styrke det økonomiske tilsynet med dei kommersielle private barnehagane for å hindre misbruk av offentlege midlar

Merknad – ein times fysisk aktivitet

Bystyret vil utvide forsøksordninga med ein times fysisk aktivitet på skulen kvar dag.

Merknad – skulefrukost

Bystyret vil innføre ei ordning med skulefrukost to gonger i veka på ungdomsskular som ynskjer å prøve ut ei slik ordning

Merknad – helsesjukepleiarar

Bystyret meiner at ein må oppretthalde og styrke helsearbeidartilbodet i alle bydelar. Særleg viktig er det å prioritere ordninga med Helsestasjon for ungdom og rekruttere fleire mannlege helsesjukepleiararar for å gje gutar høve til å snakke med ein av same kjønn.

Merknad – vilkåra for dei estetiske faga

Bystyret ber byrådet om å gjere ei kartlegging av vilkåra for dei estetiske faga i skulen – utstyrsbehov, kompetansenivå og kjem attende med ei sak som legg ein handlingsplan for å dekke inn manglar.

Merknad – utearealet på Nygårdslien skole

Bystyret ber om at utearealet ved Nygårdslien skole prioriteres for opprustning i 2020.

Klima, kultur og næring

Bergensarane brukar stadig større del av tida si på kulturopplevingar. Kulturen og det frivillige er limet i samfunnet, og tilfører fellesskapet entusiasme og skapartrong. Dette skal auke livskvaliteten til den einskilde, betre folket si psykiske helse og førebyggje kriminalitet.

Kulturbyen Bergen

Bergen er og skal vere ein internasjonal kulturby. Byen har rikt og mangfaldig kulturliv der innbyggjarane både opplever og tek del i tradisjonelle og nyskapande kulturaktivitetar. Bergen sine mange frivillige organisasjonar skaper eit mangfaldig kultur- og idrettsliv, og legg grunnlaget for utvikling av gode nærmiljø med meningsfylte aktivitetar for både unge og gamle. Senterpartiet vil støtte og stimulere det frivillige organisasjonslivet på ein slik måte at engasjerte menneske også i framtida fyller rolla som viktige samfunnsaktørar. Satsinga på kulturskulen og fjerning av køane for barn som ynskjer plass i kulturskulen må halde fram.

Bibliotek

Biblioteka i Bergen er viktige, både som møteplassar og kultur- og integreringsarenaer. Senterpartiet vil derfor at bibliotektilbodet skal styrkast. Å auke opningstidene på bydelsbiblioteka, og å legge til rette for fleire store og små hendingar der må halde fram. Også samarbeidet mellom bydelsbiblioteka og skulebiblioteka må vidareutviklast.

Skulehagar

Fleire skulehagar bør etablerast, gjerne knytt til dei mange gardsbruka som Bergen kommune eig. Det blir stadig færre gardsbruk i drift i Bergen, difor er det viktig å oppretthalde gardsbruk som kan leggje til rette for barns kontakt med dyr og som kan bli brukt i undervisningssamanheng.

Historieprosjekt og museum

Senterpartiet vil opprette ein pott som lokale historielag kan søkje om midlar til konkrete driftsprosjekt. I dette vil vi også styrkje samarbeidet mellom kommunen og historielaga i arbeidet med registrering av kulturminne som no blir sett i gang.

Bymuseet

Senterpartiet er opptekne av å sikre drifta i Bymuseet i Bergen. Gjennom fleire år har løyvingane ikkje auka i tråd med behovet. Museet har gjennomført konsolidering utan at ein har fått ekstra løyvingar til å dekke desse kostnadane. Vi set av kr 500.000 til å delvis bøte manglande løyvingar frå staten.

Tru og livssyn

Senterpartiet vil sikre den norske kyrkja og andre dei andre trus- og livssynssamfunna gode og føreseielege rammevilkår. Senterpartiet vil sikre vedlikehaldet av kyrkjebygga i byen. Vi vil også tilretteleggje gravstader og nøytrale seremonirom slik at også medlemmar av andre trus- og livssyn kan bruke desse.

Dyrka mark – bynært landbruk

Dyrka mark er ein fornybar ressurs som ikkje let seg erstatte. Å sikre eit lokalt landbruk er ein føresetnad for å kunne tilby innbyggjarane trygg, kortreist mat. Kommunen er ein stor eigar av jordbruksareal og har eit sjølvstendig ansvar for å ta vare på og syte for at arealet er i drift (gjernar gjennom utleige). Senterpartiet meiner at å verne om matjord må vere det viktigaste omsynet når omdisponering av areal skal gjerast i kommunen. Det må førast eit langt meir aktivt jordvern i Bergen kommune enn det som vert gjort i dag.

Landbruket si rolle i lokal matproduksjon, vedlikehald av kulturlandskapet, tenester retta mot helsesektoren og skuleverket må stimulerast. Det same må landbruket si rolle i reiselivsnæringa. Vi ynskjer eit levande landbruk som også kan bli brukt aktivt i undervisning. At barn har kontakt med dyr er viktig.

Lystgården, bybonde og urbant landbruk

Senterparti vil auke løyvingane til Lystgården og bybonde for å sikre at prosjektet held fram. Vi meiner at ordninga med ei bybonde som eit samarbeidsprosjekt med mellom anna Hordaland Bondelag er eit godt tiltak for å synleggjere matdyrking og kvar maten kjem frå. Vi vil også auke løyvingane til urbant landbruk. I høve til andre storbyar set Bergen kommune av lite til dette.

Fyllingsdalen teater

Senterpartiet er skuffa over at staten og regjeringa ikkje har gitt løyvingar til eit så viktig tiltak som Fyllingsdalen Teater. Vi vil for 2020 difor løyve kr 500.000 for å medverke til vidare drift. Vi føreset at saten tek sitt ansvar seinast frå 2021.

Kommunalt eigarskap

Senterpartiet er opptatt av at Bergen framleis skal vere ein viktig eigar av BKK og BIR og vil ikkje redusere eigardelen i høve til i dag.

Hav og kystlandskapet

Senterpartiet vil at Bergen skal vere ein pådrivar for at hav- og kystnæringa på Vestlandet skal ha minimale skadeverknader på kystlandskapet.

Forslag til nye eller endra mål til driftsbudsjett/ økonomiplanen sin driftsdel					
TT. omr	Verbal skildring av mål	Målemetode /-indikator	Talfesting av mål for budsjettåret (2020)	Talfesting av mål innan utgangen av økonomi-planperioden (2023)	Votering
10C	Styrkje jordvernet	Talet på nedbygde dekar dyrka eller dyrkbar jord.	0-2 %	0%	Fremja av: Sp Støtta av:

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomi-plan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
06	2020 2021 2022 2023	Bergen kirkelige fellesråd – Diakon i levekårsområde	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomi -plan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenestoområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
10C	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Lystgården	+ 300.000 + 300.000 + 300.000 + 300.000			
10C	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Bybonden	+ 300.000 + 300.000 + 300.000 + 300.000			
10C	2020 2021 2022 2023	Bergen og Hordaland Turlag – auka driftsstøtte	+ 300.000 + 300.000 + 300.000 + 300.000			
10C	2020 2021 2022 2023	Betre merking av turstiar i byfjella	+ 50.000 + 50.000 + 50.000 + 50.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Styrke dei lokal kulturkontora i bydelane	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Fyllingsdalen Teater. Auka driftsstøtte i påvente av statleg løyving	+ 500.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Styrke «Den kulturelle spaserstokken»	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Prosjektpott for lokale kulturhus, drive av frivillige	+ 250.000 + 250.000 + 250.000 + 250.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Historietorget SK Djerv	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Eingongsløyving til Statsråd Lehmkuhl - jordsigling	+ 500.000			

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomi -plan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenestoområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Cornerteateret	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til NMF Hordaland	+ 350.000 + 350.000 + 350.000 + 350.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Kulturhuset Sentrum (Ytre Arna)	+ 400.000 + 400.000 + 400.000 + 400.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Kode Kunstmuseum - drift	+ 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000 + 1.000.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Amatørkulturrådet i Bergen	+ 100.000 + 100.000 + 100.000 + 100.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Ytre-Arna museum	+ 75.000 + 75.000 + 75.000 + 75.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Velferdstinget Vest (studentkultur)	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Auka støtte til Vestnorsk filmsenter	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			
12A	2020 2021 2022 2023	Opera Bergen	+ 500.000 + 500.000 + 500.000 + 500.000			

Merknad - besøksgardar

Bystyret meiner det er viktig å oppretthalde gardsbruk som kan bli brukt i undervisningssamanheng og kan leggje til rette for at barn skal ha kontakt med dyr.

Merknad - historielag

Bystyret meiner det bør opprettast ein pott som lokale historielag kan søkje om midlar frå, til konkrete driftsprosjekt. Dette bør også kunne gå til å styrkje samarbeidet mellom kommunen og historielaga om registrering av kulturminne i heile kommunen.

Merknad – Fyllingsdalen kulturhus

Bystyret ber om at byrådet prioriterer arbeidet med å få på plass eit kulturhus i Fyllingsdalen.

Sosiale tenester, bustad og inkludering

Sosialhjelpa må styrkjast

Bergen Senterparti har programfesta at vi vil rekne ut stønaden etter sosialtenestelova etter ei individuell vurdering basert på behov. Barnetrygd og kontantstøtte skal ikkje reknast med i grunnlaget for sosialhjelp.

Styrking av rusomsorga

Senterpartiet vil styrkje arbeidet med førebygging av rusbruk, både for elevar i skulealder og i andre aldersgrupper. Det bør peikast ut særskilde personar ved kvar skule som har ansvaret for arbeidet med førebygging. Senterpartiet meiner ein burde ha satsa på førebygging, behandling og ettervern i staden for sprøyterom. Når sprøyterommet no er under er etablert støttar vi opp om drifta av dette.

Støtte til frivillige tiltak

Vi prioriterer det viktige arbeidet som Leieboerforeningen i Bergen og Frelsesarméens Velferdssenter (tidl. Slumstasjonen) gjer, og gir støtte til dei.

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/ periode i økonomi- plan	Verbal skildring av tiltak/ teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndek ning	
04A	2020 2021 2022 2023	Støtte til Velferdssenteret til Frelsesarméen (tidl. Slumstasjonen)	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			
04B 24210	2020 2021 2022 2023	Støtte til Skeivt Kristent Nettverk til arbeidet med å endre haldningar i frikyrkjer og friskular.	+ 200.000 + 200.000 + 200.000 + 200.000			

Merknad - rusomsorg

Bystyret vil styrkje arbeidet med førebygging av rusbruk både i skulen og i andre aldersgrupper. Det bør peikast ut særskilde personar ved kvar skule som har ansvaret for arbeidet med førebygging.

Byutvikling

Senterpartiet vil forvalte Bergens rike natur- og kulturarv med respekt. Omsynet til naturgrunnlag og miljø må stå over andre meir kortsiktige omsyn. Lokalsamfunnet er bærebjelken i Senterpartiets politikk. Reine og trivelege utemiljø og velhalde byrom er trivselsfremjande i seg sjølv, men også tryggleiksskapande og byggjer opp under forståinga om at miljøet og omgjevnadene må handsamast med respekt. Vedlikehaldet av parkar, grønne lunger, leikeplassar og kommunale bygningar må styrkast. Saman med næringsdrivande må ein sikre eit betre reinhald og mindre forsøpling av byen. Byroma skal betrast gjennom auke i løyvingane til planting og andre tiltak for å gjere det penare og meir triveleg.

Den ubygde strandsona må sikrast vern, og det må strammast inn på dispensasjonar frå reglane. Tilsvarande må ein verne om grensa for utbygging i byfjella.

Biltrafikken

Biltrafikken i sentrum eksponerer innbyggjarane for helsefare. For at fleire skal kunne nytte seg av kollektivtrafikk må arbeidet med planlegging og etablering av innfartsparkeringsplassar utanfor bomringen og kollektivknutepunkt i bydelane gå raskare.

Folkehelse

Fleire turvegar og friluftsområde skal blir universelt utforma, og Senterpartiet vil derfor at det vert satsa meir på dette. Fleire av dei mange turstiane må få betre merking.

Kartlegging av ureina vassdrag

Det er ein urovekkjande å sjå korleis ureininga frå gamle utslepp gjer elver ueigna til gyteelver for fisk. Senterpartiet vil arbeide for fjerninga av forureining frå gamle utslepp og tilbakeføring av flest moglege elver og bekker i rør til opphavelig stand. Difor ynskjer vi ei kartlegging av tilstanden av elvene i kommunen.

Auka nærmiljøsatsing gjennom frivillige lag og organisasjonar

Senterpartiet vil styrkje innsatsen som mange frivillige lag og organisasjonar gjer for nærmiljøet sitt. Dette gjeld lokale velforeiningar, nærmiljøorganisasjonar, og organisasjonar som «Bærekraftige Liv» m.fl.

Forslag til nye eller endra mål til driftsbudsjett/ økonomiplanen sin driftsdel					
TT. omr	Verbal skildring av mål	Målemetode /-indikator	Talfesting av mål for budsjettåret (2020)	Talfesting av mål innan utgangen av økonomi-planperioden (2023)	Votering
10C	Kartleggje talet elvar som har mista naturleg fiskebestand og restaurere vassdrag til opphavelge kvalitet	Talet på elvar som har mista fiskebestanden.	Kartleggje talet på elvar	Redusere med minst 2 vassdrag	Fremja av: Sp Støtta av:

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
10D/ 36030	2020 2021 2022 2023	Bergen Elveforum	+ 50.000 + 50.000 + 50.000 + 50.000			
10D	2020 2021 2022 2023	Miljøkartlegging av bossdeponia i «Rådalen	+ 2.000.000	Dersom ein treng ytterlegare midlar er dette føresett dekkja innanfor ramma.		

Investering i framtidig byutvikling

Senterpartiet vil planleggje for framtida. Vi set av til saman 32 millionar til turvegnettet og på nytt få fisk i vassdraga som har mista dette.

Talforslag til investeringsbudsjett/ økonomiplanens investeringsdel					
TT. omr	Gjeld år/periode i økonomiplan	Verbal skildring av tiltak/prosjekt eller budsjettpost	Endringar i budsjettpost/ Nytt budsjettpost	Ev. forslag til inndekning	Votering
08	2020 2021 2022 2023	Diverse prosjekt til skulevegar m.v.	+ 6.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000 + 10.000.000		Fremja av: Sp Støtta av:
10C	2020 2021 2022 2023	Opprusting av turvegnettet og betre tilgjenget til friluftsområde for ulike grupper funksjonshemma	+ 3.000.000 + 4.000.000 + 4.000.000 + 4.000.000		Fremja av: Sp Støtta av:
10D	2020 2021 2022 2023	Fisken tilbake i elevane – Målretta tiltak for å tilretteleggje for fisk og høve til å gyte i vassdrag som har mista fisken.	+ 3.000.000 + 4.000.000 + 4.000.000 + 4.000.000		Fremja av: Sp Støtta av:

Merknad- bymiljø

Bystyret vil styrkje vedlikehaldet av parkar, grønne lunger, leikeplassar og kommunale bygningar. Saman med næringsdrivande må det sikrast eit betre reinhald og mindre forsøpling av byen. Byroma skal betrast gjennom auke i løyvingane til planting og andre tiltak for å gjere det penare og meir triveleg.

Merknad – byutvikling

Bystyret ser at biltrafikken i sentrum eksponerer innbyggjarane for helsefare. For at fleire skal kunne nytte seg av kollektivtrafikk må arbeidet med planlegging og etablering av innfartsparkeringsplassar i bydelane gå raskare. Bergen kommunen må og arbeide aktivt overfor Hordaland (Vestland) fylkeskommune at kollektivtilbodet blir betre.

Merknad – turveg

Bystyret ynskjer å at fleire turveg og friluftsområde skal blir universelt utforma, og vil derfor satse meir på dette.

Merknad – toalettløsning i Bergen Sentrum

Bystyret ber om at byrådet legg fram ein endeleg plan for korleis toalettsituasjonen i sentrum skal løysast.

Merknad – Miljøkartlegging av bossdeponia i «Rådalen»

Bystyret ber om at byrådet legg fram ein plan for miljøkartlegging av bossdeponia i «Rådalen» og områda rundt. Dette skal gjennomførast av ein uavhengig og kompetent part.

Administrasjon og fellestenester

Levekår

Senterpartiet meiner at folkehelseperspektivet må vektleggjast i alt planarbeid i kommunen og integrerast i kommuneplanen. Levekårsrapporten som vart lagt fram i 2012 og den nye rapporten om Barn og unge i Bergen i 2014 fortel oss at det er stor skilnad mellom ulike buområde i byen. Senterpartiet meiner desse rapportane skal vere eit grunnlagsdokument for budsjettet og økonomiplanarbeidet. Alle plan- og byutviklingssaker skal vise konsekvens dei vil ha for levekår og folkehelse. Alle bergensarar skal ha eit likeverdig tenestetilbod uavhengig av kva for ein bydel dei bur i. Dette skal vere eit overordna prinsipp i budsjettarbeidet og i planlegginga av vidare utviklinga av byen.

Forslag til nye eller endra mål til driftsbudsjett/ økonomiplanen sin driftsdel					
TT. omr	Verbal skildring av mål	Målemetode /-indikator	Talfesting av mål for budsjettåret (2020)	Talfesting av mål innan utgangen av økonomi-planperioden (2023)	Votering
16	Å sikre alle bergensarar det same tenestetilbodet	Måling av levekår og samanlikning av tenestetilbod i dei ulike levekårssonene/ Bydelane		Ved neste måling skal det vere reduserte skilnader	Fremja av: Sp Støtta av:

Seniorpolitikk

Vi veit at behovet for arbeidskraft vil auke i takt med at talet på personar i yrkesaktiv alder går ned. Mange eldre ynskjer og har helse til å halde fram i arbeidet sitt, og Bergen kommune bør som arbeidsgjevar legge til rette for dette der det er naturleg.

Avbyråkratisering

Senterpartiet er opptatt av å bruke pengane på produksjon av tenester til byen sine innbyggjarar framfor auka byråkrati. Vi registrerer at byrådsleiars avdeling har auka i omfang. Vi meiner derfor at ressursane her må omprioriterast til å gje innbyggjarane eit betre tilbod i staden.

Vikartenester

Senterpartiet meiner det er viktig å satse vidare på styrking av eigen vikarteneste for å sikre stabil tilgang på vikarar. Å sikre dei som ynskjer det ein auka stillingsbrøk er også viktig, både i undervisning- og helsesektoren.

Eit inkluderande arbeidsliv

Senterpartiet meiner at Bergen kommune må gå føre som ein inkluderande arbeidsgivar og i større grad rekruttere tilsette personar som har yrkeshemming eller treng fysisk tilrettelegging for å utføre jobben. Dette gjeld også i sentral administrasjon av kommunen som t.d. på rådhuset. I dag er fleire private bedrifter flinkare enn kommunen til dette. Dette gjeld personar med høveleg og god utdanning, men treng litt tilrettelegging for utføre jobben. Vi vil at Bergen kommune skal gå føre som eit godt eksempel, særleg gjennom å tilby praksisplass for nyutdanna kandidatar.

Endringar i driftsbudsjettet i høve til byrådet si innstilling I						
T. omr	Gjeld år/periode i økonomi-plan	Verbal skildring av tiltak/teneste	Endringar i rammebudsjett til aktuelt tenesteområde	Øyremerking av midlar innanfor føreslått rammebudsjett	Ev. forslag til inndekning	
11B	2020 2021 2022 2023	Tiltak for å rekruttere personar med yrkeshemming i kommunale stillingar – Eit inkluderande arbeidsliv	+ 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000 + 2.000.000			
21	2020 2021 2022 2023	Effektivisering av innkjøp, og restriktiv innkjøpsaktivitet. Betre utnytting av innkjøpsavtaler.	- 15.000.000 - 10.000.000 - 10.000.000 - 10.000.000			
21	2020 2021 2022 2023	Redusert reiseaktivitet og auke bruk av alle reie innkjøpt utstyr for videokonferansar og Skype møte. Gjeld også internt i Bergen kommune.	- 7.500.000 - 7.500.000 - 7.500.000 - 7.500.000			
21	2020 2021 2022 2023	Redusert innkjøp av eksterne konsulenttenester.	- 10.000.000 - 10.000.000 - 10.000.000 - 10.000.000			

Merknad - bydelar

Alle innbyggjarar i Bergen skal ha eit likeverdig tenestetilbod uavhengig av kva bydel dei bur i eller kva for sosialt lag dei høyrer til. Dette skal vere eit overordna prinsipp i budsjettarbeidet og i planlegginga av vidare utviklinga av byen.

Merknad - seniorpolitikk

Vi veit at behovet for arbeidskraft vil auke i takt med at talet på personar i yrkesaktiv alder går ned. Mange eldre ynskjer og har helse til å halde fram i arbeidet sitt, og Bergen kommune bør som arbeidsgjevar legge til rette for dette der det er naturleg.

Bystyret sine organ

Styrking av lokaldemokratiet – gjenopprette bydelstyre

Senterpartiet vil ha ein styringsstruktur i Bergen som reduserer avstanden mellom dei folkevalde, byråkratiet og folket. Fleire kommunale tilbod bør bli lagt til bydelane.

Med Senterpartiet som ein av pådrivarane har bystyret vedteke å gjenopprette ordninga med bydelsstyre. Dei skal ha eit klart mandat og reell styring over viktige oppgåver i bydelen. Senterpartiet vil bidra til at desse får oppgåver som gjer at folk opplever det som enklare å kome i kontakt med politikarar. Dette vil styrke utviklinga i dei einskilde bydelane.